

ע"פ 7171/13 - בנימין לוגסי נגד מדינת ישראל, גשאו גובזה

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 7171/13

לפני:
כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המערער: בנימין לוגסי

נ ג ד

המשיבים:
1. מדינת ישראל
2. גשאו גובזה

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב'
השופטת ד' סלע) מתאריך 09.09.2013 ב-ת"פ
40112-07-12

תאריך הישיבה: ט"ז בכסלו התשע"ה (08.12.2014)

בשם המערער: עו"ד מרדכי נוח

בשם המשיבים: עו"ד דפנה שמול
בשם שירות המבחן: גב' ברכה וייס

פסק-דין

השופט ח' מלצר:

1. בפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי הנכבד בחיפה (כב' השופטת ד' סלע) מתאריך 09.09.2013 ב-ת"פ 40112-07-12.

תחילה אסקור את הנתונים הרלבנטיים לערעור.

רקע עובדתי

2. המערער, יליד 1976, הורשע במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן בעבירות של: אימים (עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)) (3 מקרים), והצתה (עבירה לפי סעיף 448 לחוק העונשין) (2 מקרים).

3. כתב האישום המתוקן מתאר שלושה אירועים בגינם הואשם והורשע המערער, לאחר שהודה בעבירות האמורות, כדלקמן:

(א) בתאריך 10.5.2011, המערער הניח כיסאות, שולחן וקרשים בכניסה לבניין בו מתגוררת אמו, ודיירים נוספים בני העדה האתיופית (להלן: הבניין, והדיירים בהתאמה), והצית אותם. המערער אף ניסה למנוע מהדיירים לכבות את השריפה, ואיים עליהם באומרו: "אני אביא סכין ואני אגמור אתכם", וכן: "יא סודנים, אני אשרוף אתכם, אני אראה לכם מה זה" (להלן: האירוע הראשון).

(ב) בתאריך 16.6.2012, המערער הגיע לבניין ואיים על הדיירים באומרו: "אתיפים אני אעלה אתכם באש" (להלן: האירוע השני).

(ג) בתאריך 16.6.2012, המערער הגיע לבניין והצית את אחד מגלגלי רכבו של המשיב 2, וכן פח זבל השייך לעיריית חיפה ומשמש את הבניין. דיירים, אשר הבחינו בשריפה כיבו אותה. המערער נמלט מהמקום, תוך שאיים על הדיירים באומרו: "אני אשרוף את כל האתיופים בבניין". כתוצאה ממעשים אלו, פח הזבל נשרף, נגרם נזק לגלגל הרכב, וכן הושחר פח הרכב. המשיב 2 שילם עבור תיקון הגלגל והכיסוי שלו סכום של 150 ש"ח (להלן: האירוע השלישי).

4. בתאריך 9.9.2013 ניתן גזר הדין של בית המשפט המחוזי הנכבד. בית המשפט קבע את מתחמי הענישה לאירועים השונים, תוך שהתייחס, בין היתר, לחומרתן של עבירות האיומים וההצתה, לאופי הגזעני שנשאו העבירות אותן ביצע המערער, ולכך שהמערער, גילה דעתו באופן חוזר ונשנה, כי הוא מתכוון לאימוץ כוונה מלאה, תוך שהוא פועל לממשם. לפיכך, קבע בית המשפט כי מתחם הענישה בגין האירועים הראשון והשלישי שבהם הורשע המערער עומד על בין שנתיים לבין ארבע שנות מאסר בפועל, ומתחם הענישה בעבירת האיומים, מושא האירוע השני, עומד על מספר

עמוד 2

חודשי מאסר עד שנת מאסר.

5. בקביעת העונש במסגרת מתחם הענישה, בית המשפט התחשב לקולא בכך שהמערער הודה במעשים שביצע, והתחרט על מעשיו. בנוסף, בית המשפט התייחס לנסיבותיו האישיות של המערער, כפי שבאו לידי ביטוי בתסקירי שירות המבחן שהובאו בעניינו. מנגד, בית המשפט הביא בחשבון לחומרא את עברו הפלילי של המערער, הכולל עבירות אלימות רבות, הן בהיותו קטין, והן מהשנים האחרונות. עוד הוסיף בית המשפט, כי על אף שמחומר החקירה ניתן להסיק כי המערער שמה משקאות אלכוהוליים לפני שביצע את מעשי ההצתה – אין בכך כדי להפחית מחומרת מעשיו, שכן הוא בחר לשתות אלכוהול והיה מודע להשפעת השתייה עליו. בנקודה זו בית המשפט גם העיר כי במסגרת תסקיר המערער – המערער הכחיש את קיומם של התמכרות, או תלות באלכוהול. בכך, ניתן היה לראות, לגישת בית המשפט המחוזי, שהמערער ניסה להפעיל מניפולציה על שירות המבחן ועל הרשויות. הנה כי כן, לצורך שחרור ממעצר – המערער מסר כי אינו תלוי באלכוהול, בעוד שלצורך גזר הדין טען שהוא נזקק לטיפול על רקע התמכרות לאלכוהול.

6. נוכח כל האמור לעיל בית המשפט המחוזי הנכבד גזר על המערער את העונשים הבאים: 48 חודשי מאסר בפועל; 15 חודשי מאסר על תנאי, כשהתנאי הוא שהמערער לא יעבור בתוך שלוש שנים מיום שחרורו עבירת הצתה, או היזק בזדון; 10 חודשי מאסר על תנאי, כשהתנאי הוא שהמערער לא יעבור בתוך שלוש שנים מיום שחרורו עבירת איומים. בנוסף לכך הטיל בית המשפט המחוזי על המערער לפצות את המשיב 2 בגין הנזק והסבל שגרם לו, בסכום של 7,000 ש"ח.

על גזר דין זה של בית המשפט המחוזי הנכבד הוגש הערעור שבפנינו.

טענות הצדדים

7. טענתו העיקרית של המערער הינה כי שגה בית המשפט כאשר ייחס לעבירות שביצע מניעים גזעניים, וזאת על אף שבמסגרת כתב האישום המתוקן בו הודה המערער – לא נכלל, בסופו של דבר, סעיף 144 לחוק העונשין (הקובע כי מניע גזעני ייחשב כנסיבה מחמירה, אשר תוביל להכפלת העונש הקבוע לאותה עבירה, או מאסר עשר שנים – הכל לפי העונש הקל).

המערער מציין עוד כי בית המשפט קבע שהאמור בתסקיר המערער – סותר את הדברים שטען המערער לפיהם הוא זקוק לטיפול על רקע התמכרות לאלכוהול. בכך, לטענת המערער, שגה בית המשפט המחוזי הנכבד כשהתחשב לעניין העונש בדברים שנכתבו בתסקיר המערער שהוכן בעניינו בניגוד להוראת סעיף 21א(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, כפי שב"כ המערער קורא אותו. יתר על כן – לגרסת המערער כבר במסגרת תסקיר המערער, קצינת המבחן המליצה שהמערער יעבור טיפול כהכנה לטיפול הייעודי בהתמכרויות וכן נקבע כי חלק מתנאי השחרור שלו יקבע שהוא לא יצרוך אלכוהול מכל סוג שהוא.

ביחס לעבירות, מושא האירוע הראשון, המערער טוען כי בעניין זה הוא נחקר בתחילה בחשד להיזק ברכוש בלבד, אולם לבסוף כתב האישום המתוקן שהוגש נגדו ייחס לו עבירה של הצתה גם ביחס לאירוע זה, בכך, לטענת המערער, יש משום טעם לפגם.

עוד טוען המערער כי בית המשפט המחוזי הנכבד לא נתן משקל הולם לנסיבות ביצוע העבירה. לטענתו, מדובר בהצתות ללא חומר בעירה, ומבלי שהיה סכסוך קודם בינו לבין הדיירים. לטענת המערער, הוא ביצע את מעשיו נוכח תסכול שנבע ממצבו הכספי הקשה, והמעשים היוו מעין "קריאה לעזרה" ותו לא.

לבסוף, המערער מלין כנגד רכיב הפיצוי שהושת עליו בסכום של 7,000 ש"ח, אשר לטענתו איננו ראוי בנסיבות, נוכח העובדה שהנזק שנגרם למשיב 2 הינו 150 ש"ח בלבד.

8. בדיון שהתקיים בפנינו, באת-כח המשיבה סמכה את ידיה על נימוקי בית המשפט המחוזי הנכבד. במסגרת זו היא ציינה, בין השאר, כי על אף שהמערער לא הואשם בסעיף 144 לחוק העונשין, הרי שמתוך העובדות המתוארות בכתב האישום, בהן הודה המערער, עולה האופי הגזעני של המעשים.

דיון והכרעה

9. לאחר עיון בטענותיו של המערער ובחומר שצורף להם, ולאחר שמיעת טיעוני באי-כוח הצדדים - הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להתקבל באופן חלקי, כך שיופחת רכיב הפיצוי שהושת על המערער, אך שאר רכיבי גזר הדין יותרו בעינם. להלן נפרט את הנימוקים להחלטתנו זו.

10. כידוע, ערכאת הערעור לא נוטה להתערב בעונש שהושת בערכאה הדיונית, אלא אם כן מדובר בסטייה מהותית ממדיניות הענישה הראויה, או כאשר מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות את הדבר. התערבות במידת העונש תעשה על-ידי ערכאת הערעור רק אם "הערכאה הדיונית נכשלה בטעות, או שהעונש שנגזר על ידה חורג במידה קיצונית מן העונשים המוטלים, בדרך כלל, בנסיבות דומות" (ראו: ע"פ 1242/97 גרינברג נ' מדינת ישראל (3.2.1998); ע"פ 9097/05 מדינת ישראל נ' ורשילובסקי (3.7.2006); ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל (29.1.2009); ע"פ 6877/09 פלוני נ' מדינת ישראל (25.6.2012)).

11. אנו סבורים כי לגבי רוב רכיבי גזר הדין - אין המקרה שלפנינו מצדיק התערבות של ערכאת הערעור בקביעותיה של הערכאה הדיונית, וזאת מן הטעמים שלהלן:

(א) אמנם בכתב האישום המתוקן לא יוחסה למערער עבירה לפי סעיף 144 לחוק העונשין, אולם מתוך עובדות כתב האישום המתוקן ומניסוח דברי המערער המובאים שם עולה בבירור אופיים של ההתבטאויות והמעשים וכן מלמדים הם על חומרתן של העבירות. המערער הודה, במסגרת הסדר הטיעון, כי במהלך ביצוע העבירות הוא אמר: "יא סודנים, אני אשרוף אתכם, אני אראה לכם מה זה", "אתיפים אני אעלה אתכם באש", "אני אשרוף את כל האתיופים בבניין". אמרות אלו לא מותירות מקום לספק באשר לרקע שאפף את ביצוע עבירות ההצתה והאיומים. בהינתן עובדות אלו - אנו סבורים כי צדק בית המשפט המחוזי הנכבד, כשבמכלול הנסיבות התייחס גם ליחוח הפסול, הנוסף מהדברים בבואו לגזור את דינו של המערער.

(ב) בעובדה שהמערער ביצע את המעשים על אף שלא היה סכסוך קודם בינו לבין הדיירים, יש, דווקא, כדי להעיד עמוד 4

על חומרתן של העבירות, כאשר המערער מפנה את תסכולו כלפי אנשים תמימים, אשר אין לו כל סכסוך עימם, תוך שהוא קורא לעברם קריאות מהסוג שהוא הודה בהן.

(ג) למערער עבר פלילי של עבירות אלימות, וגם המעשים בהם הורשע במסגרת תיק זה, מלמדים על נטייה חוזרת ונשנית להתפרצויות אלימות.

בהתחשב בכל האמור לעיל – איננו סבורים כי העונש שהושת על המערער חורג ממדיניות הענישה הראויה.

12. אין בידינו גם לקבל את טענתו של המערער באשר לקביעות בית המשפט המחוזי הנכבד בעניין בעיית האלכוהול שלו. בית המשפט המחוזי קבע במפורש כי אין "בעצם העובדה כי [המערער] שתה אלכוהול לפני שבצע את העבירות בהן הורשע, נסיבה לקולא". את דבריו אלו, סמך בית המשפט המחוזי על קביעותיו של חברנו, השופט י' עמית ב-ע"פ 6656/08 חביבולין' מדינת ישראל (6.1.2010), שם נכתב, בין היתר, כך:

"השכרות אינה מהווה הגנה של ממש, למעט במצב הנדיר והלא שכיח של שכרות שנגרמה שלא מרצונו ומדעתו של הנאשם. אך במצב הדברים הרגיל, כאשר אדם משתכר מרצונו החופשי, קובע המחוקק חזקה משפטית כי מתקיימת בו המחשבה הפלילית הנדרשת לביצוע העבירה".

(שם, בפסקה 12)

מכאן כי גם אם נקבל את טענתו של המערער לפיה הוא שתה משקאות אלכוהוליים לפני שביצע את העבירות שהורשע בהן, והשפעת האלכוהול היא שהובילה אותו לעשות את אשר עשה – אין בכך כדי להביא להקלה בעונשו.

13. לא מצאנו גם כי יש בטענותיו של המערער באשר להרשעתו בעבירות, מושא האירוע הראשון, כדי להקל בעונשו. המערער הודה בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן, וביניהן עבירת ההצתה ביחס לאירוע הראשון. לפיכך אין בעובדה שבתחילה המשרה חקרה את המערער בהקשר זה רק בעניין חשד להיזק לרכוש – כדי לפגוע בהודאתו של המערער בעבירת ההצתה.

14. יחד עם זאת – באשר לרכיב הפיצוי שהוטל על המערער לשלם למשיב 2 אנו סבורים כי יש מקום להתערבות. כפי שעולה מתוך כתב האישום המתוקן – המשיב 2 שילם לצורך תיקון הרכב סכום של 150 ש"ח בלבד. גם אם לאור מצבו הכלכלי של המשיב 2 הוא בחר לקנות חלקים משומשים ולבצע חלק מהתיקונים בעצמו, וזאת כדי לחסוך בעלויות, דומה כי סכום של 7,000 ש"ח חורג באופן משמעותי מסכום הפיצוי הראוי. לפיכך, החלטנו להעמיד את הפיצוי על סכום של 2,000 ש"ח.

15. נוכח כל האמור לעיל – הערעור מתקבל באופן חלקי, כך שהפיצוי שהוטל על המערער יופחת ויעמוד על 2,000 ש"ח. יתר רכיבי גזר הדין יותרו בעינם.

ניתן היום, י"ד בשבט התשע"ה (3.2.2015).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת
